

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: [L'Effet Bataille : de la littérature d'excès à l'écriture : un "texte-lecture" – recenzja]

Author: Paweł Jędrzejko

Citation style: Jędrzejko Paweł. (2013). [L'Effet Bataille : de la littérature d'excès à l'écriture : un "texte-lecture" – recenzja]. „Er(r)go” (Nr 26, z. 1, 2013, s. 233-234)

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Michał Krzykawski, *L'Effet Bataille. De la littérature d'excès à l'écriture. Un «texte-lecture»*. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2011. (200 stron, oprawa broszurowa). Pozycja w języku francuskim

*Efekt Bataille'a. Od literatury zbytku po pismo. Tekst-
lektura* wydaje się pracą szczególną w przestrzeni między-
narodowej romanistyki: inspirując się bowiem pomijanymi
często przez badaczy frankofońskich poststrukturalnymi
tekstami francuskich teoretyków, Michał Krzykawski
proponuje studium myśli Georgesa Bataille'a zbliżone

konceptyjnie do tekstów pisanych przez badaczy anglo- czy polskojęzycznych –
literaturoznawców i filozofów wykorzystujących instrumentarium badawcze, które
aporię traktuje jako zjawisko „płodne”: intelektualne doświadczenie stanowiące
punkt wyjścia do rewizji obowiązujących przekonań, a często warunkujące naro-
dżiny stanowisk zupełnie nowych. Analizując prace Bataille'a w świetle wybranych
tekstów Maurice Blanchota, Jacquesa Derridy, Michela Foucaulta, Rolanda Bar-
thesa, Julii Kristevej, a także Phillippe Sollersa i Jeana-Luca Nancy, Krzykawski
proponuje czytelnikowi jednocześnie tekst i lekturę, która wykracza poza ramy
tradycyjnej hermeneutyki bazującej na koncepcji wpływu. Badacz postrzega dzieło
twórcy *Historii oka* w (nie)kategoriach Derridiańskiego *śladu*, jakim myśl Bataille'a
naznaczyła teksty autorów późniejszych, uznając – słusznie zresztą – iż współcze-
sna lektura Bataille'a możliwa jest jedynie przez pryzmat lektury tekstów „post-
Bataille'owskich”. Słusznie, ponieważ stanowisko badacza, solidnie ugruntowane
teoretycznie, nie tylko bierze pod uwagę nieuchronność uwarunkowań dzisiejszego
„momentu tradycji”, ale także i fakt, iż dziś doświadczenie *écriture* francuskiego
pisarza determinowane jest swoistym „sprzężeniem zwrotnym”: tekst Bataille'a
„rozsypany” po tekstach jego poststrukturalnych następców, nie poddaje się już
totalizującej egzegezie, a więc jego „najwierniejsze” odczytanie będzie zawsze
odczytaniem „niewiernym”. Tytułowy „efekt Bataille'a”, który Krzykawski
dostrzega w tekstach innych myślicieli, podobnie jak „efekt motyla”, w świetle
którego „dla pewnych układów deterministycznych nawet minimalne zmiany
wartości danych początkowych zostają bardzo szybko wzmocnione i powodują
ogromne zmiany w ewolucji układu”¹ – powoduje, iż lektura dzieł francuskiego
twórcy jest „już i od zawsze” procesem niedokończonym, tak jak „już i od zawsze”
w sposób nieprzewidywalny zmienia się cały sprzężony „układ”.

W ten właśnie sposób śląski literaturoznawca wykazuje nieproduktywność
tradycyjnej koncepcji „wpływu”. Bazując na zaproponowanej przez Rolanda Bar-

1. Paul Halpern, *O motylach i burzach* <<http://kultura.onet.pl/wiadomosci/o-motylach-i-burzach,1,5347884,artykul.html>> (10.09.2013)

thesa strategii „czytania z uniesioną głową”, uświadamia czytelnikowi, iż każda próba ograniczenia własnego wglądu do wąskiego „korpusu badawczego” będzie z zasady nieskuteczna: zbyt bowiem dynamicznie – i nieprzewidywalnie – ewoluje cały układ tekstów-lektur, którego ów „korpus” jest „już i od zawsze” częścią. Dlatego też można twierdzić, że choć założeniem Autora było ukazanie sposobu, w jaki myśl francuskiego intelektualisty wpisuje się w krytycznie doświadczenie literatury inspirującej najważniejsze współczesne francuskie teksty humanistyczne, analiza „efektu Bataille’a” zaproponowana przez Michała Krzykawskiego wydaje się sama skutkować zmianą „układu” globalnego. Być może ta właśnie książka będzie źródłem inspiracji dla nowej intertekstualnej hermeneutyki: hermeneutyki wolnej od „lęku przed wpływem”, dynamicznej i tętniącej życiem.